

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrtletno: 1 RM — Rpf.; celoletno: 4 RM — Rpf.
Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25; celoletno: Din. 100

Norveška in Norvežani.

Že mesec dni poroča vrhovno poveljstvo nemške vojske o uspešnem pohodu nemških čet v Norveški. Pa ta dežela, katere tretjina njene dolžine sega v severni tečajni pas gor do ledenikov skrajnega severa, nam je le malo poznana in si jo bomo v boljše razumevanje vojaških akcij v naslednjem skušali predočiti.

Norveška je 1756 km dolga in 100 do 400 km širok pas Skandinavskega polotoka ob Atlantskem oceanu in Severnem morju. Na kopnem ima 900 km skupnih meja z Finsko in nad 1500 km s Švedsko. Njena obala je najbolj čudovita na svetu. Njena posebnost so fjordi, to so močno razčlenjeni morski zalivi, ki se zajedajo globoko v obalo. Površina Norveške meri 323.795 kv. km, (Jugoslavija meri 250.000) od teh odpade okroglo 300.000 kv. km na celino, ostali pa na otoke in otočiče, katerih je okrog 150 tisoč. Pokrajina je silno razsekana, gorata in gozdnata. Za visokimi fjordi je ozek pas visoke planote, ki jo v osrčju dežele presekajo ledeniki z najvišjim vrhom Glitterindom (2481 m). Podnebje je mrzlo in vetrovno v notranjosti, toplejše ob obali. Rodovitne zemlje je komaj 3%, drugo je krš, pušča in gost les. Kolikor je zemlje, je najintenzivnejše obdelana, tudi je v njeni notranjosti dovolj premoga in še drugih rud. Ljudstvo pa se hrani pretežno iz ribarstva in visoko razvite živinoreje. Norveška industrija ribjih konzerv uživa svetovni sloves.

Norveška dežela spada med najredkeje naseljene evropske predele. Vseh Norvežanov ni niti tri milijone. Vasi ne poznajo. Kmetje živijo vsak zase na saminah, mesta so trgovska, večja in manjša naselja ribičev so na obali. Značaj norveškega človeka je mojstersko podal njihov največji književnik Ibsen v svojem delu „Peer Gynt-ut“. Slika ga zamišljenega in zaprtega vase, ki si želi širine, je zatopljen v davno zgodovino borb na morjih in na kopnem, kjer so iskali norveški „vikingi“ pred davnimi tisočletji hrane, plena in kolonij. Norvežan je hud in trmast ter se nerad ukvarja z vprašanji, ki ležijo izven njegovega sveta in območja. Pikro ga je naznačil italijanski časnikar Ansaldo, ki je v nedavnem govoru pripovedoval o zunanjem ministru Norveške Kothu, da so ga na dan nemške zasedbe zbudili šele v rano jutro, ko so nemške čete že korakale proti Oslu, in mu raztolmačili najnovejše dogodke; Italijan je še pripomnil, da je danes premalo delati konzerve in graditi delavcem hišice, s čimer je menil norveško gospodarsko in socialno politiko. Po veri so Norvežani protestanti, plemenski pa Germani. V deželi je okrog 3500 ljudskih šol, okroglo 200 srednjih, večje število strokovnih, univerza v Oslu. Nepismenih med norveškim ljudstvom, razven na skrajnem severu, ni. Norveška književnost je v svetu zaslovela po dveh možeh, Ibsenu in Knutu Hamsunu, katerih dela pozna vsak omikan Evropejec. Še živeči Knut Hamsun je velik prijatelj Nemčije in oboževatelj kanclerja Adolfa Hitlerja in je nedavno s svojo ženo prepotoval Nemčijo. „Völk. Beobachter“ je v prvomajski številki priobčil njegov poziv Norvežanom, kjer med drugim pravi: „Norvežane so dolga leta hujskali proti Nemcem, nenaizadnje zato, ker so Nemci torpedirali njihove ladje z norveškimi pomorščaki. Kaj naj bi bila Nemčija sicer storila, se li je kdo od nas že vprašal za tem . . . Sedaj slišimo od te in one strani, da trčijo Nemci na odpor Norvežanov. Pravi se, da pričauje Norveška pomoč od Anglije. Potem nam pomagaj Bog, kajti mi gremo nasproti usodi Poljske! . . .“

kuje Norveška pomoč od Anglije. Potem nam pomagaj Bog, kajti mi gremo nasproti usodi Poljske! . . .“

Norveška narodna in politična zgodovina je preprosta. Skozi 4 stoletja, do leta 1814, je Norveška pripadala Danski. Njena zveza z malo južno sosedo je bila tako silna, da so Norvežani pozabili celo svoj jezik. Leta 1814 si je Norveško priključila Švedska in jo ohranila nadaljnih sto let. Šela leta 1905 so se Norvežani politično popolnoma osamosvojili. Svojo deželo so proglasili za ustavno kraljevino, za kralja je bil potrjen Haakon iz rodbine Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glückburg. Njegova žena, kraljica Maud, je bila hčerka angleškega kralja Edvarda VII. Ljudsko voljo je predstavljala narodna skupščina (storting), katere poslanci so bili voljeni po neposredni in splošni volilni pravici na tri leta. Skupščina je

bila razdeljena v spodnji in gornji dom. Med svetovno vojno je delala Norveška velike dobičke, nakar se je začelo gospodarsko propadanje zaradi inflacije, ki je denar razvrednotila za polovico. Delavstvo se je v veliki meri vrгло v naročje komunizmu, ki bi bil ob generalnem štrajku 1921 skoraj prevzel oblast v državi. Ob novi gospodarski konjunkturi so se tudi politične prilike bolj uredile, upravo države so vodili socialdemokrati, ki so posvetili svojo pozornost posebno socialno-političnim vprašanjem. V zunanji politiki se je norveška vlada zazibala v dozdevno zemljepisno varnost in pustila Angležem — tako posnemamo iz v Oslu in drugod najdenih tajnih in od nemške vlade nedavno priobčenih dokumentov — dokaj svobodne roke. Nemški pohod na Norveško je bila nujna posledica.

skrajnem jugovzhodu Balkana. Iz Beograda poročajo nemški listi, da se Jugoslavija boji izkrcavanja angleško-francoskih čet v Solunu in da se 12. majnika vrši v jugoslovanski prestolnici prva velika parada jugoslovanskega Sokola. Grška policija je v Solunu odkrila tajno angleško radio-od-dajno postajo.

Nemški listi o knezu Pavlu.

Berlinski listi so povodom 47. rojstnega dneva jugoslovanskega kneznamestnika Pavla priobčili laskave članke na slavljenčev naslov. „Deutsche Allgemeine Zeitung“ je poudarila zasluge kneza Pavla za ohranitev notranjega in zunanjega miru v državi in blagodejni knezov pliv na gospodarski razvoj Jugoslavije. List pripominja, da je jugoslovanski narod globoko vdan kraljevskemu domu Karadjordjevičev in mlademu kralju Petru II, za katerega knez Pavel vdano skrbi. — „Berliner Börsenzeitung“ pravi: „Vsa Jugoslavija uživa sadove knezove modre in daljnovidne politike, ki je državo obvarovala pred razširitvijo vojne, ji zagotovila gospodarsko in kulturno delo ter utrdila vezi kraljevine s sosedi in prijatelji. Kneznamestnik je nedavno sklenil upostaviti gospodarske zveze s Sovjetsko Rusijo in s tem še enkrat dokazal svojo državniško zmožnost. Istočasno je svojo skrb posvetil organizaciji in izpopolnitvi jugoslovanske vojske“.

Jugoslovansko-ruska pogajanja

Jugoslovanska delegacija je dospela v Moskvo 25. aprila in je takoj stopila v stik z načelniki ruskega zunanjega komisarijata. Cilj razgovorov je najprej gospodarska in trgovinska pogodba med obema državama, nato sporazum o denarnem kliringu (izmenjavi) in dogovor o ustanovitvi sovjetskega trgovinskega zastopstva v Beogradu. Pogajanja potekajo — tako pišejo nemški listi — ugodno in bodo v najkrajšem času uspešno zaključena. Medtem se je jugoslovanski trgovinski minister Andres povodom svojega bivanja v Budimpešti sestel s tamošnjim sovjetskim poslanikom. Na sovjetski praznik 1. majnika je jugoslovanska delegacija v Moskvi prisostvovala velikim vojaškim paradam in svečanostim.

1. maj v Moskvi.

Nemški poročevalski urad poroča o prvomajski paradi sovjetske vojske. Paradi sta prisostvovala poleg ostalih članov vlade tudi Stalin in Molotov. Otvoril je parado vojni komisar Vorošilov, ki je kratko označil svetovni položaj, v katerem ohranja sovjetska država mir in se notranje utrjuje. Omenjal je uspehe sovjetske vojske v Finski, kjer se je Rusija morala boriti ne samo proti Fincem, marveč tudi proti Angležem in Francozom. Vojni hujskači — tako je Vorošilov pripomnil, hočejo Rusijo potegniti v vojno in zato mora biti sovjetska armada vsikdar pripravljena in obrambno delo ojačeno.

Zanimiv telefonski razgovor.

Nemški listi poročajo o telefonskem razgovoru med francoskim ministrom predsednikom Reynaudom in angleškim prvim ministrom Chamberlainom. Reynaud je najprej sporočil, da bo Weygand (poveljnik angleško-francoske vojske v Siriji) za zapovedano akcijo pripravljen do 15. majnika, da pa so še težkoče s Turki. Chamberlain je obljubil, da bo s Turčijo uredil sam in je Reynaudu naročil, naj mu do 20. majnika javi zaključek predpriprav.

Nemški pohod v Norveški se nadaljuje.

Vrhovno poveljstvo nemške vojske javlja s 5. majem sledeče:

Severno od Narvika so močni sovražnikovi oddelki, podprti po letalih, napadli naša oporišča, a so bili s pomočjo bojnih letal odbiti. Pri Steinkjeru severno od Drontheima nadaljujejo nemške čete pohod proti severu. Zavzele so kraja Namsos in Grong. Poveljnik norveških čet se je brezpogojno podal. Na letališču blizu Andalsnesa smo našli ostanke 20 zgorelih angleških letal. Letala so 3. majnika potopila angleško vojno ladjo, težko križarko in prevoznikarnik, 4. maja 2 sovražni trgovski ladji in poljskega rušilca pred Narvikom. Eno nemško letalo je moralo zasilno pristati.

Iskalci pomorskih min, patrolne ladje, lovci podmornic in letala so uničili v času od 9. aprila 23 sovražnih podmornic, ki so imele nalogo ovirati prevoz nemških čet v Norveško. Tudi pomorska trgovinska vojna se je nadaljevala. Uničenih je skupno 2.300.000 BRT sovražnikovega in sovražniku služečega nevtralnega brodovja. H temu je treba pripomniti, da javlja sovražnik pomorske izgube samo tedaj, če so bile ugotovljene že od nemške ali nevtralne strani. Zato smemo trditi, da so sovražnikove izgube v trgovinski vojni še višje.

Obrežno obrambo v zasedenih predelih Norveške smo ojačili z nadaljnimi baterijami lahkega, srednjega in težkega kalibra.

Ena sama bomba uniči vojno ladjo. — Zahodno od Namsosa so nemška le-

tala razkropila skupino angleških ladij in nato napadla angleško vojno ladjo, ki se je branila z vsemi topovi. Letala so vrgla več težkih bomb, ena izmed bomb je zadela sredino krova, sledil je silen pok in ko se je razkadir dim, je bilo videti na površini samo še oljnate madeže in ladjine kose. Ladja se je bila potopila tekom ene minute z vsem moštvo vred. Izid dvoboja med letalom in vojno ladjo je v svetu izzval pozornost, ker dokazuje premoč zračnega orožja.

Temni oblaki nad Sredozemljem

Nemški poročevalski urad javlja iz Italije, da se v Sredozemlju zbira angleško-francosko vojno brodovje in sicer se nahajajo številne pomorske ladje blizu egiptovske obali, sedem angleških križark je v vzhodnih predelih Sredozemlja. Nadalje se nahajajo na Sredozemskem morju lažje francoske ladje. Število podmornic ni znano.

Italija je pozorna. — Italijanski listi pravijo, da Italija z budnim očesom zasleduje angleško-francosko zbiranje. Čim bi to zbiranje dobilo značaj napada ali bi postalo očito, da hočeta zapadni sili v Sredozemlju popraviti neusphe v Norveški, bo Italija nastopila in udarila.

Protiukrepi v balkanskih državah. — Grška vlada je odredila delno mobilizacijo svoje vojske. V Sofiji se širijo vesti, da hočeta zapadni državi Bolgarijo ločiti od Črnega morja. Govori se o dozdevnem zbiranju turške vojske na

Z nemškega pohoda v Norveški.
Blaha. Nemška infanterija prodira kljub zaprekam naprej. M. Zander

Iz Rumunije. — Rumunski notranji minister je izdal več odredb, ki naj varujejo mir v državi. Časopisje ima nalog, naj pomirjujoče vpliva na razpoloženje v državi. Ukrepi so bili potrebni, ker so se med ljudstvom širile vznemirljive vesti, da je Italija vkorakala v Dalmacijo in Grčijo, da se je nenadno znašel v Rumunijo generalfeldmaršal Göring in je kralju Karolu stavil ultimatum, da je Madžarska zaprosila za pomoč in slično. Italijanski poročevalski urad je h tem vestem pripomnil, da je resnica, da se od nevtralnih držav zahteva vstop v vojno, a te zahteve ne stavljata Nemčija in Italija in tudi ne Rusija, marveč zapadne države.

Lloyd George: Izid je lahko tudi slab! — V Londonu so proslavili 50 letnico, odkar pripada znani angleški politik Lloyd George poslanski zbornici. Povodom slavlja so imenovanega vprašali, kakšno mnenje ima o izidu sedanje vojne. Lloyd George je odgovoril takole: „Gotovo pričakujete od mene odgovor, da bo izid za nas dober. Jaz pa pravim, da je izid tudi lahko slab. Eno pa je gotovo, naj si je izid tak ali tak, da si boste v vsakem slučaju morali kupiti nov svetovni zemljevid, ker se bo oblast na zemlji izredno spremenila.“

Še naprej boji na Kitajskem. — Z ozirom na dogodke v Evropi je japonsko-kitajska vojna stopila bolj v ozadje. Boji pa se z nezmanjšano ostrino nadaljujejo. Zadnja poročila japonskega urada povedo, da so japonske čete uničile kitajske oddelke v pokrajini Sansi. Tudi je uničena kitajska divizija, ki je skušala spet zavzeti od Japoncev zasedeno glavno mesto Kajfeng v pokrajini Honan.

Teden v besedi.

V Beogradu so se 7. majnika pričeli razgovori stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora o tekočih medsebojnih gospodarskih zadevah. Nemški delegaciji načeljuje dr. tajnik dr. Landfried, jugoslovansko zastopstvo vodi vodja trgovinskega oddelka zunanjega ministrstva dr. tajnik Pilja.

Madžarska vlada je uvedla strogo nadzorstvo nad tujci, ki odslej ne smejo več zapustiti svojega bivališča brez policijskega dovoljenja.

V Budimpešti so otvorili razstavo nemške knjige, ki je doslej največja književna nemška razstava v inozemstvu. Otvoritvi je prisostvoval tudi madžarski prosvetni minister.

Za italijanskega poslanika v Berlinu je bil imenovan Dino Alfieri, ki je znan kot velik prijatelj Nemčije in narodnega socializma.

Tudi Slovaška je praznovala 1. maj kot praznik narodnega dela.

Na Madžarskem je bila ustanovljena slovaška ljudska stranka, kateri načeljuje Mihael Kalcok z namestnikoma bivšim senatorjem Hlinkove stranke Melišekom in proštom Zsaakom.

Za vrhovnega poveljnika angleške vojne mornarice je bil imenovan viceadmiral Layton.

Jugoslovanski knez - namestnik je sprejel iz inozemstva med drugim tudi čestitke kanclerja Adolfa Hitlerja. Upravitelj Madžarske Horthy je knezu podelil veliki zaslužni križ.

Bruno Mussolini, sin italijanskega dučija, se je podal z letalom v Južno Ameriko.

Palača bivšega poljskega ministrskega sveta v varšavi se odslej imenuje nemška hiša in bo zbiralnice v bivši poljski prestolnici bivajočih Nemcev.

S 4. majem je med Berlinom in Moskvo odprt letalski promet. Razdaljo 1800 km zmagajo vozila v devetih urah.

V Budimpešti se je mudil italijanski prometni minister Venturi.

Koburški vojvoda, predsednik Rdečega križa, je bil sprejet od japonske-

ga cesarja, kateremu je predal kanclerjeve pismene čestitke k 2600 letnici japonskega cesarstva.

Od novembra 1938 do oktobra 1939 se je vrnilo iz inozemstva v Italijo 70.000 Italijanov.

Zunanji minister v. Ribbentrop je 30. aprila praznoval svoj 47. rojstni dan.

Nizozemski listi poročajo, da se Judi v Angliji trumoma selijo v Irsko. V glavnem mestu Dublinu so pokupili največja poslopja.

V Parizu se je mudil francoski poslanik v Madridu maršal Petain. Njegov prihod spravljajo francoski listi v zvezo s pisanjem španskih listov o vrnitvi Gibraltarja Španiji in španskim utrjevanjem Pirenejev.

V Pragi so spet otvorili nemško operno gledališče, ki je bilo zgrajeno že leta 1888.

Ukrajinci v Nemčiji so dobili za rojstni dan kanclerjev znamenito katedralo v Chelmu pri Dublinu, katero so si osvojili Poljaki in je Ukrajincem kljub pritožbam niso hoteli vrniti.

Iz naše države

Dr. Ley k 1. maju.

Drž. organizacijski vodja dr. Ley je izdal k 1. maju poziv, v katerem poudarja, da je ta dan praznik dela in narodne družine, in nadaljuje: Na ta dan se vnovič obvezemo, da hočemo posvetiti skrajne svoje sile usodnemu boju za svobodo našega naroda. Mož in žena, vsi do najmlajših naših obljubijo, da bodo skrbeli za naš vsakdanji kruh, prehranili domovino in fronto in ji dali orožje, potrebno za odpor proti sovražniku. Nemški vojak ne sme nikdar izkrvaveti, ker mu domovina ne dobavlja municije, ki je potrebna za obrambo domovine. Vse, kar je na zemlji, hočemo zastaviti za svobodo, socialno pravico in bodočnost našega naroda!

Govor ministra Hessa.

1. majnika je govoril po radiu namestnik vodje minister Hess. Poudaril je, da je prvi maj socialističen praznik in izraz notranjega miru nemške narodne družine. Nasprotnik se vara, če misli, da se bo kedaj zrušila nemška edinost. V ozadju protinemške borbe stojijo židovske družine, ki bi zaslužile tudi na račun krvavih žrtev nemških vojakov, če ne bi jih Nemčija poslala k vragu. A danes je Nemčija varna pred Judi in se torej ne bo nikdar razdvojila. Tudi nade na vojaško zmago zaveznikov kopnijo in ostaja jim samo še upanje, da so nam kos v gospodarskem področju. Nemški narod je ponosen na svoje delavce, ker je zapisal na svoj prapor „vrlina dela in delavčeva

čast“. Na podlagi pravice notranje izmirjeno delavstvo in notranje zdravo kmetijstvo sta nacionalna nemška sila in po njej bo socialistični Reich izvojeval zmago nad svetovnim kapitalizmom.

Delna omejitev železniške vožnje o binkošti.

Dunajsko železniško ravnateljstvo je objavilo, da se z ozirom na ojačeni osebnih promet med prazniki uvedejo za določene D- in brzovlake na dolgih progah vozne nakaznice, ki jih izdajajo železniške blagajne v omejenem številu. Krajevni promet in promet na osebnih vlakih ostane neoviran, vendar naj bi se potniki omejili na nujne vožnje.

Domovi za Kanačane.

Predvidena je gradnja družinskih hišic za izseljence iz Kanalske doline, ki so doslej provizorno nastanjeni v raznih krajih Koroške. Nemška delavska fronta, ki bo gradnjo nadzirala, je v zvezi s pristojnimi mesti določila, naj se v prvo zgradi 1500 hišic v vseh predelih dežele, med drugim tudi v Šmohorju, na Brnci, v Sinči vesi, Velikovu, Celovcu in Beljaku. Na treh krajih so z gradnjo že pričeli.

Štetje svinj 3. junija 1940. — Kmetijski minister je odredil, da se 3. junija štejejo svinje, molzne krave in ovce. Štetje izvedejo dež. statistični uradi. Štelo se bo v vsej državi in tudi v priključenih predelih bivše Poljske.

Podlistek

Ferdinand Goetel:

Sredi stepe.

(17. nadaljevanje.)

„Kompas ni bil nič vreden . . . A čemu me dražiš, človek!“ se je umikal in ravnodušno sedel na kup snega, ne meneč se za veter, ki mu je bril naravnost v obraz.

„Jaz pa mislim, Sabo,“ je dejal Vukinčič, „da morava iti dalje . . . Naj nauji vodi Schmerzenreich.“

„Kdo praviš?“ se je začudil Sabo.

„Schmerzenreich.“

„Pa bo hotel?“

„Treba mu je reči.“

Sabo je vstal in pogledal psa, ki je, zaslišavši svoje ime, pozorno poslušal.

„Schmerzenreich!“ ga je poklical. „Pridi no sem, kužek! Poslušaj, Schmerzenreich,“ ga je osvobodil vrvi, „morajš naju odvesti od tod. Razumeš,“ je pokazal z roko predse, „tja . . . do ljudi. Ali se bojiš ali kaj? . . .“ je postal nestrpen, videč, da je pes zvil rep podse in se mu umikal pod noge. „Naprej, Schmerzenreich! Nič ne pomaga! Moraš iti, razumeš?“ ga je s silo porinil dalje.

Pes je odskočil in se začudeno ozrl

v kuharja. Sabo mu je še enkrat pokazal v stepe in mu zažugal s prstom.

„Marš, Schmerzenreich!“ je zakričal ukazujoče; „če ne . . . razumeš!“ In stresel je vrvi, ki jo je držal v roki.

A ta groznja že ni bila več potrebna. Schmerzenreich se je zaničljivo obrnil, stal trenutek na stekališču vseh vetrov in z nozdrmi lovil zrak. Nato se je skrčil in stekal nekaj korakov v izbrani smeri. Od tod se je čakajoč ozrl na ujetnika. Sabu se je zdelo, da so se psu oči čudno razžalostile. Jeza in odločnost sta ga na mah zapustili.

„Bes te plentaj, Vukinčič,“ je zaklel in dvignil tovariša, „človek je vendarle živina.“

Šla sta tik za psom, ki si je zbran in mračen utiral pot skozi vihar in sneg.

Ko je vaški župan zvedel za beg ujetnikov, se je živahno lotil dela. Na ceste je poslal jezdece, v sosedne vasi nagnal brze sle, a sam je kljub snežni vihari od jutra do večera dirjal na konju po stepi, oborožen s karabinko, ki mu je ostala po soldatu.

V tem begu je spoznal priliko, da naposled obračuna s taborom. Šlo je samo za to, da ujame begunca sam. Vedel je, da bi sicer inženir in paznik stvar zakrila in potlačila.

A dva dneva neprestanega zasledovanja nista prinesla nikakega uspeha. Brzi sli so se vrnil, ne da bi bili kaj

opravili; župan je sicer naletel na skrivnostno sled, a jo je v divjem metežu kmalu spet izgubil. Razočaran je opustil zasledovanje vse dotlej, dokler se vihar dobro ne poleže. V utehu mu je bila misel, da sta ujetnika najbrž zmrznila kakor psa na mrazu . . . Kljub temu je napisal o dogodku obširno in zlobno poročilo ter se tretji dan zjutraj odpravil z njim v okrajno mesto, da bi ga lastnoročno oddal „načelstvu“.

In srečna usoda, ki je bila županu zmerom tako naklonjena, je hotela, da je precej za vasjo skozi bliskanje nevihte zagledal dve postavi, ki sta se vlekli po stepi. In spredaj nekaj, kar je bilo podobno psu.

Ni veroval svojim očem, zato je stopil s konja in se skrtil za drevo ob cesti. Ko si je predočil, da gresta ta dva človeka proti vasi in se bližata cesti, je preživljal še nekaj trenutkov bridkega dvoma, dokler ga ni znana pasja postava prepričala nad vsak dvom, da mu je usoda zares naklonila ugodno priliko. Torej ne le ujetnika, ampak tudi tega prekletega psa bo v en mah dobil v pest!

Tu ga je vznemirila še misel, da je bil on sam, a ta dva . . . In pes . . . ta je bil najnevarnejši. Res je bila vas blizu, konj pri roki, a tista dva človeka očitno izčrpana. Tisti od zadaj je komaj še vlekel noge za seboj.

Vesti iz Jugoslavije

Rojstni dan kneza — namestnika Pavla.

Dne 28. aprila, na pravoslavno veliko nedeljo, je obhajal jugoslovanski knez namestnik Pavle svoj 48. rojstni dan. Ob tej priliki so povdarjali domači in inozemski listi velike zasluge, ki jih je izkazal knez Pavle Jugoslaviji, odkar drži kot prvi regent državno krnilo v svojih rokah. Osebnost kneza namestnika pozna vsa Evropa. V Jugoslaviji je njegova avtoriteta popolna, zaupanje v njegovo modrost neomajno. S sklenitvijo sporazuma s Hrvati je srečno započel delo notranje okrepitve Jugoslavije, z uspešnim vodstvom zunanje politike pa je ustregel željam vsega jugoslovanskega ljudstva, ko je Jugoslavija po njegovi zaslugi sklenila in okrepila prijateljske odnose z vsemi svojimi sosedami ter ostalimi evropskimi državami. S tem je ohranil v današnjem sporu velesil Jugoslaviji nevtralnost, kar je blagodejno vplivalo na vse ostale balkanske države.

Ljubljana dobi osrednji prosvetni „Slovenski dom“.

Najuspešnejše orožje malih narodov v borbi za njih obstoj in razvoj je njihova omika in kulturna razgledanost. Slovenski narod se tega dejstva zaveda danes bolj ko kdaj poprej. Zato z veliko ljubeznijo opravlja delo v svojih kulturnih organizacijah. Skoro po vseh občinah v Sloveniji stojijo prosvetni domovi, ki so središče in žarišče kulturnega udejstvovanja slovenskega ljudstva. Lani je bilo odprtih zopet več novih prosvetnih domov, letos so pričeli graditi prosvetne domove med drugim tudi na Jezerskem, v Zagradcu, v Trebinju itd. V Ljubljani pa bodo letos ob priliki večjih prosvetnih manifestacij v avgustu slovesno blagoslovili temeljni kamen za „Slovenski dom“, ki bo monumentalna stavba in bo služil kot osrednji slovenski prosvetni dom.

V Jugoslaviji je Slovenija najbolj gosto naseljena pokrajina.

Po novejših podatkih pride v Sloveniji na 1 kvadratni kilometer celotne kmečke zemlje povprečno 84,3 kmečkih prebivalcev. V primeri z drugimi predeli Jugoslavije je ta številka zelo visoka. Prenaseljeni so predvsem okrajji vzhodne Slovenije. To so okrajji: Sobota in Dolnja Lendava, Ljutomer, Ptuj, Mariborska okolica, Šmarje, Konjice, Brežice in Krško, kjer živi povsod na 100 kmečkih prebivalcev na km kmečke zemlje.

Novi ban donavske banovine je postal dr. Branko Kijurina, notar iz Stare Pazove.

S čim se človek pregreši, s tem ga Bog kaznuje.

Pustil ju je, da sta se približala na nekaj desetin korakov, nato je snel karabinko, nameril v psa in ustrelil.

Uspeh je bil, a samo delen. Pes se je namreč pri priči obrnil, kratko zalajal in se bliskovito pognal proti vasi. Begunca sta obstala kakor vkopana.

„Stoj!“ je zavpil župan in se nagnil izza drevesa. „Roke kvišku!“ je dodal in šel previdno proti njima.

„Ah, ti si, lopov!“ je kriknil prvi in ga pogledal z začudenimi očmi.

„Da, jaz sem, obešenjak! Da se mi ne ganeš niti za korak, sicer te počim v glavo! No, gospod kuhar, ali sva se srečala!“ je triumfiral ob pogledu na Sabovo onemoglo jezo. „S psičkom sem že opravil, a z vama obračunam, kakor se spodobi. Marš pred mano!“ je pokazal proti vasi in zajahal konja.

Iz vasi, kjer so slišali strel, je priteklo že nekaj ljudi nasproti. Župan jih je na kratko odpravil in sam peljal ujetnika na svoj dom. Tu je sklical najstarejše ljudi na posvet in sklenili so, da bodo stvar skrivali pred taborom in prihodnjega dne poslali begunca naravnost oblastvu. Začeli so ju tudi takoj zasliševati, toda niso mogli iz ujetnikov nič izveči. Eden je klel nekaj v tujem jeziku, drugi je čenčal o burji, ravninah in bolečih nogah.

(Dalje sledi.)

Čirom naše zemlje

Oživljajočega duha!

Kam bi se bil svet že davno pogreznil, da ni nad vsem zemskim in človeškim duha, ki oživlja mrtvo, urejuje neurejeno, vodi zapeljano stvar! Saj vse ustvarjeno v poedinem in v narodih teži v nižine, razdira v razvaline, ubija v smrt. Kar je zlega na svetu in med nami, se je rodilo samo iz nas in po nas. In kar je na svetu pravice, ljubezni, miru in sreče, je samo sad duha, ki ga pošilja Duh, ki je sam pravica, ljubezen, mir in sreča.

Đuh je, ki presnavlja in obnavlja v novo življenje!

Kakšne sadove smo pričakovali mi, ki nas je rak liberalnega veka ranil prav v našo najglobljo notranjost, da smo uvajali v vse življenje skrajno brezduhovnost in tako iz uprav levje krutosti trgali organizme družin in narodov ter razkrajali organizacije? V prilog bednim, brezpravnim in brezposelnim je morala slediti socialna revolucija, ki je ukinila poedinčevost oblasti in mu liki zrcalo predočila njegov spačeni obraz.

Raj so si hoteli narodi ustvariti na zemlji in so videli v njem sebe-gospode in druge-sužnje. Tako še ob zatonu stoletja političnega imperializma, ko je svet že pozabil drznega Korzičana, tako v letih 1914 in po letu 1918. Pa se danes svet čudi sodobnim nacionalnim revolucijam, četudi je sam poznal doslej le eno politično blagovest: oblast nad drugimi. In danes še ni šole dovolj za novi slovar mednarodnega reda in miru, ker se spet igra s čudnimi zemljevidi „nove“ Evrope, ki pa je vendar tako stara in obrabljena.

Nemški narodni socializem ne trdi tjavendan, da se pripravlja novi vek, novo stoletje, ki bo odpravilo zadnje sledi porazne poedinčeve in mednarodne samopašnosti. Slovanski narodi so najmlajše evropsko ljudstvo in dobro meni z njimi usoda, ko jih pripravljajo za njihovo poslanstvo, ki bo pač poslanstvo najmlajšega evropskega plemena.

Tako samo slepi tipamo v veličastni delavnici Duha, ki naj napolni srca svojih vernih in pošlje svojega duha, ki bo preobrazil obličje zemlje.

Mohorjeve knjige za 1940 so došle!

— Drž. gospodarski minister v Berlinu je dovolil prenakazilo deviz za iz Jugoslavije uvožene knjige družbe sv. Mohorja. Knjige so že v Celovcu in bodo poverjeniki v kratkem sporočili družbenikom, naj pridejo po nje. Koledar za 1940 pa izostane vsled odredbe notranjega ministra, da je treba vse koledarje, ki se razpečavajo v Nemčiji, predložiti do avgusta predhodnega leta policijski oblasti.

Letošnji termini za sv. birmo: Na binkoštno nedeljo in pondeljek je po stari navadi birmovanje v Celovcu v stolni cerkvi. Ker se je v zadnjih letih nabralo na ta dan toliko birmancev, da so morali po ure dolgo čakati na ulici, se bo letos delila sv. birma menjavaje v dveh celovških cerkvah in sicer v stolnici in v mestni farni cerkvi. Na binkoštno nedeljo se vrši birmovanje v sledečem redu: ob 7. uri škofova maša v stolnici, ob 8. uri birma v stolnici, ob pol 10. uri birma v farni cerkvi, ob pol 11. uri v stolnici, ob pol 12. uri birma v farni cerkvi in ob 12. uri v stolnici. Na binkoštni pondeljek je ob 7. uri škofova maša, nato od tričetrt na 8. uro do 11. birmovanje v stolnici. — 23. junija je birmovanje v Slovenjem Plajberku, 22. septembra v Skočidolu, 13. oktobra v Kamnu v Podjuni in 20. oktobra v Št. Rupertu pri Velikovu.

Doklade na zemljiški pridobitni davek. — V zadnji številki smo kratko sporočili novo odredbo, tičočo se tako imenovane prejemščine, ki znaša pri kupnih pogodbah 3% (Gründerwerbssteuer) in do največ dva % pokrajinske doklade, katere višino pa določijo posamezna okrajna glavarstva. Okrajna glavarstva so minuli teden objavila razglase, po katerih se bo poleg 3 odstotnega zemljiško-pridobitnega davka pobirala še doklada 2 % in sicer v vseh okrajih enako. V kolikor se imenovani davek zniža, se znižajo razmeroma tudi doklade. Za vpis v zemljiško knjigo se plača nadaljnega pol procenta. Skupno se torej pri kupnih pogodbah plača 5 in pol procentov na davkih in dokladah.

Beljaški delovni urad poziva vse samostojno zaposlene kmete in njihove družinske člane, ki delajo v kmetijstvu, nadalje vse samostojne rokodelce in njihove družinske pomočnike, vse v hišnih obrtih zaposlene, končno vse samostojno zaposlene v trgovini, prometu, industriji in ostalih gospodarskih panogah ter njihove družinske pomočnike, katerih zaslužek mesečno ne presega 1000 mark, naj prosijo za izstavo delovne knjižice. Formularje izdajajo delovni uradi v Beljaku, Šmohorju, Lienzu in Spittalu in jih je treba izpolniti vložiti vsaj do 15. majnika.

Prosto letanje golobov prepovedano. — Notranji minister je izdal policijsko odredbo, ki odreja, da v določenem ozemlju domači golobi katere koli udomačene vrste ne smejo biti prosti, marveč se morajo stalno nahajati v golobnjaku. V to ozemlje spadajo vsi kraji, ki se nahajajo južno od črte Obervelach-Spittal ob Dravi-Št. Vid ob Glini-Gradeč (torej tudi vse od Slovencev poseljeno ozemlje Koroške). Posesnik, ki goji domače golobe, jih mora imeti stalno v golobnjaku. Izjeme dovoli notranji minister sporazumno z vojaškim poveljstvom. Golobov-pismo ne sme imeti nihče, razven v policijsko javljenih golobnjakih. Prestopki se kaznujejo z globo do 150 mark ali zaporom do šest tednov.

Velikovški most so otvorili. — 1. majnika je pokrajinski vodja-naměstnik Kutschera otvoril dograjeni veliki most tik velikovških mestnih vrat na cesti, ki vodi v Grebinj. Otvoritev se je vršila v okvirju prvomajške proslave, kateri so prisostvovali številni meščani ter narodno-socialistične formacije. Iz Celovca je došel dež. glavar v spremstvu še nekaterih gospodov. V svojem govoru je slavil most kot simbol nemškega duha, nemškega dela in nemške sile. Pokrajinski vodja-naměstnik je v svojem govoru nazval most zgradbo, ki naj družijo narodne dele, dežele in narode in bo v blagor poznejšim rodovom. — Dela je izvedla stavbna družba A Porr z Dunaja v nekaj več ko 18 mesecih.

Lahkomiselnost je plačal z življenjem. — Otroci že imajo to navado, da se radi obežajo za počasnejše vozeče tovorne vozove. 1. majnika se je na cesti v Žrelec obesil osemletni šolar Leitl zadaj za tovorni voz, ki se je nenadno začel pomikati nazaj. Dečko je iz neznanega vzroka zdrknil z voza na cesto, kolesa so vozila čezenj in plačal je svojo neprevidnost z življenjem. Vozača, ki šolarja sploh ni opazil, so opozorili šele drugi na strašno nesrečo.

Oberdörfel — Gornja Vesca. — (Avto se je prevrnil). — Na Vnebohod zjutraj ob 7. uri se je celovški avtobus z deset potniki na gladki, od dežja namočeni cesti na ovinku pred Vesco zvrnil v jarek. Potniki so pobili okna in se skozi nje rešili na prosto. Večjih in nevarnejših poškodb ni bilo. Učiteljica Schellander je zadobila rano na glavi, hčerka tukajšnjega župana, Pepca Spitzerjeva, pa se je poškodovala na rokah in nogah. Iz Celovca sta prišla dva druga avtobusa na pomoč, da sta zvrnjeni voz spravila spet na cesto. Voz sam ni bil, razven razbitih šip, poškodovan.

Ferlach — Borovlje. O svetem Jurju naj se vrana v rži skrrije, pravi star pregovor, a vsled stroge in dolge zime se letos ni prav skrila upamo pa, da bo pospešil lepi majnik, kar je zaostalo.

— Sadje tokrat izredno močno cveti, kar je pač v veselje in zadovoljnost prijateljev sadja. — Kakor se sliši, je občina že naročila traktor, kar bo posebnost za naše kmetijstvo in marsikdo je že radoveden, kako se bo strojar obnesel. Bomo že poročali! — Prvi majnik se je obhajal času primerno in ni bilo posebnih prireditev. Delavstvo in uradništvo žične tovarne se je zbralo polnoštevilno v obratu, kjer so zastopniki obrata imeli primerne nagovore na navzoče.

† **P. Janez Pristov D. J.** — V Ljubljani je umrl p. Janez Pristov iz Družbe Jezusove, znani ljudski misijonar, ki je opetovano deloval tudi med nami. Napadla ga je hripa, kateri se je pridružila še pljučnica. Pokopali so ga v soboto 27. aprila pri Sv. Križu. Rodom je bil rajni misijonar Gorenjec, kot 27 leten duhovnik je šel k jezuitom in postal goreč ljudski misijonar. Deloval je celih 42 let v čast božjo. Bil je izreden govornik, ki je umel s preprosto ljudsko besedo seči v živo in navdušiti za novo duhovno življenje. Tudi mi koroški Slovenci hočemo blagemu redovniku ohraniti pobožen spomin. R. i. p.

Koroški drobiž. — Fini beli kruhki in pecivo se odslej oddajajo samo proti odrezkom nakaznice za kruh. — Odrejeno je, da je treba skrbeti za za temnitev prostorov od sončnega zahoda do sončnega vzhoda. — Na ljubeljski cesti sta se ponesrečila dva kolesarja, člana obvezne delovne službe. Prepeljati so ju morali v bolnico. — Odslej je dovoljeno na nakaznice kupovati blago za moške srajce neposredno; doslej si smel blago pri trgovcu sicer voliti, a ga je trgovec izročil šivilji. Slednje velja še naprej za obleke. — Cestna železnica je povozila 30. m. m. 73 letnega upokojenca iz Trnje vesi. Starček je bil pijan in se je vozu prepozno umaknil. — Celovski nadžupan in okr. glavar sta odredila, naj se oddaja obnošeno perilo in obleka za poljske delavce, za kar se dobijo točke karte za obleko in sicer največ 50 točk. Na deželi sprejemajo perilo in obleke občinski uradi, v Celovcu na okrajnem glavarstvu.

Naša prosveta

Narodna pesem - zrcalo zgodovine.

Narodna pesem je zvesto spremljevala našo narodno zgodovino. Še predno se je rod priboril do čiste pismenosti, se je njegovo življenje in trpljenje odražalo v pesmih. Kar pripoveduje danes zgodovina suhoparno z imeni in številkami, so narodne pesmi že davno prej zajele v pesniško obliko, v toplo besedo in živo domišljijo, kakor jo je pač narod pred nami sam občutil in doživljal.

Iz zgodnjega srednjega veka se nam je ohranilo le malo, zgodovino ponazorjujočih pesmi. Nanjo spominjajo danes še ohranjene pesmi, ki opevajo postanek raznih samostanov, romarskih cerkva in gradov. Dolenjci še poznajo pesem o treh menihih, ki so ustanovili stiški samostan in učili gospodarje umnega kmetovanja. Znana pesem o Pegamu in Lambergarju opeva junaštva slovenskega viteza Gašparja Lamberga, ki je slovel po svoji spretnosti v viteških igrah. Slovenskemu vitezu postavi nasproti Pegama, ki nekoliko spominja na češkega plemiča Vitovca, kateri je ropal in požigal po Gorenjskem. Ljudska domišljija je napravila iz njega velikana s tremi glavami. Več je znanih pesmi, ki posegajo v burno zgodovino celjskih grofov, da omenimo le nesrečno Veroniko Deseniško.

Najlepše pesmi opevajo junaško dobo Slovencev, boje s krvoločnimi Turki. V tej dobi se je razvijalo slovensko narodno viteštvo, rastla sta pogum in samozavest slovenskega človeka. Junaki bojev proti Turkom, Ivan Hunjadi, Matija Korvin, kraljevič Marko, so v pesmi zasloveli tudi med Slovenci in sosednimi ljudstvi. S posebnim čarom je slovensko ljudstvo obdalo Matija Korvina, sina junaškega Hunjadija. Matija Korvin je prešel v slovensko narodno pesem kot kralj Matjaž. Slovincem se je prikupil po svojem raz-

umnem vladanju in svojem junaštvu. Tedaj so Slovenci imeli žive stike z ogrsko državo in so se pod Matijem skupno z Ogri borili v „črni vojski“ proti Turkom. Pesem opeva njegovo ženitev s kraljično Alenčico — Matijeva nevesta italijanska princesa Beatriče je potovala na Ogrsko skozi slovensko zemljo — lepo ko jutranja zarja. „Ko kralj Matjaž je kraljeval, tedaj je kmetič dobro kmetoval“, tako opeva pesem njegovo razumevanje kmečkih skrbi in nadlog. Zgodovina pripoveduje tudi o Matijevem vojnem pohodu na Koroško. Kapelica na gosposvetem polju in spominske slike v gosposveti cerkvi še danes pričajo o Matjaževi vojski na Koroškem. Tako

fol. Pic.

omenja spodnja slika iz gosposvetke cerkve kralja Matijo in njegovega stolnika Mavbiča, ki sta se borila proti avstrijski vojski, utaborjeni okoli cerkve. Na čudo ve neka naša pripovedka povedati o ustoličenju kralja Matjaža na gosposvetem polju in njegovi stolici na Krnskem gradu. Bujna narodna domislica pa ga je vrhutega z njegovo vojsko prestavila v skalovje Pece, kjer se mu njegova siva brada devetih ovija okoli kamenite mize.

Tudi slovenska žena ima v pesmih svoj spomenik. Tako poje pesem o Alenčici, Gregčevi sestrici, ki maščuje umor svojega brata prav doli v Turčiji. „Tolko Turkov zanjo leži ko snopja za ženjicami“. Druga bolj pripovedna pesem opeva junaštvo rožanske Zale in njenega Mirka. Iz poznejšega srednjega veka so končno znane popevčice o krvoločnih valptih in grajščakih v primeru one „Je biu enkrat an Bebenav, ki je vse pavre drijeti nav, pa Buh se pavrov usmilil je, fovšnja na den gre“.

Tako je v narodnih pesmih izraz slovenske narodne zgodovine in njenih velikih ali težkih dogodkov. V pesem je ljudstvo položilo svojo bol in svoje veselje, svoje nade in svoja razočaranja. Wieser F.

Pismo slovenskega vojaka prosvetašem. — Prijatelji-društveniki! Spominjam se majniške proslave v našem Bilčovsu pred dobrimi 10 leti. Govorili so č. g. Poljanec, sam sem deklamiral neko pesmico, katere smisla tedaj nisem povsem razumel. Še potem sem razmišljal o pomenu proslave in končno doumel: bil je praznik slovenske družine. Pred proslavo sem bil s materjo pri blagoslovu, nato sem s celim srcem sledil petju in igri na odru. Tako me je navdušilo to sveže življenje, da sem takoj po šoli postal ud društva in z njim doživljal lepe in tudi težke dni. Marsikaj sem pri tem opazil in evo danes par dozorelih nasvetov! Če ponekod po društvih ne gre, kakor bi mo-

Festlich
wird der Mittagstisch
durch einen
Oetker-

Pudding
aus
Dr. Oetker

PUDDINGPULVER

ralo iti, so temu že krive razmere, a v nič manjši meri mi sami. Mnog se boji zamere tistih, ki niso imeli nikdar veljave pri razsodnih ljudeh. Drugi morajo prisiljeni v društvu stati ob strani, četudi bi radi nosili kos odgovornosti in dela. Marsikateri si voli preveč in tako drugim jemlje veselje do udejstvovanja. So, ki bi radi časti in če se tej njihovi želji ne ugodijo, se kmalu odtujijo društvu in potem narodni družini. Tako igrajo v prosvetnih vrstah osebni pogledi, značaji, vrline in napake veliko vlogo, manjka pa često nas združujoči in bodreči pogled na narod in njega dobrobit. Neka pesmica veli: Odločno odpovej se svoji sreči, goreče išči drugim jo doseči! Nesebičnost, to je prva in največja vrline prosvetne družine. Vi, ki ostajate doma, gradite neumorno napreje, kar so z velikim trudom sezidali naši očetje, katerih žrtve so bile večje od naših! Bodri naj vas njihov duh in vas družijo na poti prave slovenske vzajemnosti. Nikdar naj ne bo med nami neednosti, neodločnosti in bojzljivosti! Tako bo društvo tudi v času, ko mnogi prosvetaši stojijo v vojaških vrstah, živelo in cvetelo in bo nam vojakom ob našem povratku živ kos naše slovenske domačije. Vas pozdravlja Milan Šelander, doma iz Bilčovsa.

Okrožni sestanek za Rož in gorjance. — Na binkoštni pondeljek 13. majnika se snidejo predsedniki in tajniki rožanskih in gorjanskih kulturnih društev na okrožnem sestanku v prostorih hranilnice in posojilnice pri Bundru v Borovljah. Na sporedu poleg petja in poročil tudi dva govora. Udeležba je za vabljenega društva funkcionarje obvezna. Na svidenje!

Naše gospodarstvo

Dobri in slabi kravarji.

Mi bi morali govoriti le o kravarjih, ker je kravji hlev bolj zadeva žensk. Vprašanje pa je, če je pravilno, da se gospodar malo zмени za oni kos svojega gospodarstva, ki je med najhvaležnejšimi.

Znamenit švicarski govedorejec je postavil sledečih 10 zapovedi za umno ravnanje z molznicami:

1. S kravami se ne sme neprijazno ali surovo ravnati, ampak lepo, da se dajo mirno pomolzi.

2. Vime pred molžo razkužimo z 0.1 do 0.2 odstotno rastopino formalina in ga dobro obrišemo s suho ruto, da se mleko ne onesaži.

3. Krave naj so vedno snažne, zato jih večkrat snažimo. Če se koža živali dobro neguje, se počuti žival mnogo bolje.

4. Nastilja naj se govedu pridno in gnoj skrbno izkida, da imajo živali prijetno in snažno ležišče.

5. Skrbimo za svež zrak, vendar pazimo, da krave ne bodo na prepihu.

6. Krave krmimo šele po molži, da so med njo mirne.

7. Tudi v mlečni shrambi moramo skrbeti za snago. Pred vsako molžo si umijemo roke z milom in jih dobro otremo s kako suho in snažno brisačo.

8. Posoda za mleko bodi snažna. Po vsaki molži jo izmijemo s toplo vodo, kateri včasih dodamo nekoliko sode, in jo posušimo na soncu.

9. Seske v začetku gladimo, da mleko lažje pride. Zelo priporočljivo je moljenje s celo roko, pri čemer molzec samo malo pritiska.

10. Važno je, da krave vsakrat čisto in popolnoma izmolzemo, ker se sicer z ostalim mlekom zamašijo mlečne žleze in da jejo krave potem manj mleka.

Taisti švicar meni, da namolzejo različni molzci različne množine mleka pri isti kravi. Tudi je mleko različno mastno. To se pravi, da gleda razsoden živinorejec predvsem na to, da ima dobro kravarice, sicer ima mnogo škode na mleko in živini. Trikratna molža je vobče priporočljiva, ker je gospodarsko opravičena in za živino popolnoma neškodljiva. Zelo važna pa je — to še enkrat poudarimo — oseba, ki se bavi s kravami in ji je izročena tudi molža. Imeti mora vsaj nekoliko potrebnega znanja in še ljubezni za svoj poklic.

34.500 krav je v Južni marki že pod mlečnim nadzorstvom. Drž. kmečka organizacija kontrolira po svojih organih hleve posestnikov, ki so se za kontrolo prostovoljno javili. Teh je v področju Südmarke 5500 s 34.500 molznicami. Kontrolorji beležijo mlečne množine prijavljenega posestva mesečno in izračunajo koncem leta skupni donos. Dobljene številke služijo kmečki organizaciji za pregled koristnosti te ali one goveje pasme in za podrobne smernice v živinoreji, posestniki pa imajo za svoje molznice v rokah pismeno potrjeno svoje plemenske vzreje.

Naše planine so v primeri z drugimi zanemarjene. Živinske staje so razpadle, gnojšča razmetana, koče za pastirje kričijo za popravili. Manjka primerne posode za mleko, maslo, sirotko, sir. Planine, ki so zasebna last, so sicer običajno boljše oskrbovane, kjerkoli pa ima besedo najprej sosesčina, je z nujnimi reparaturami običajno križ.

Sol in seme. — Slana voda dobro deluje na razna semena, a le tedaj, če ni preveč razna. Za vsak liter vode zadošča 5 g soli. Ako namočimo seme v taki vodi, kali seme nekoliko prej nego navadno in rastlin iz takega semena se ne poloti lahko marsikaka bolezen.

Spet: več živega drobiža! — V kočjereji smo prestarokopitni, ker držimo vse preveč starih kokoši. Umni rejec jih bo takoj odstranil in bo mlajšim v svrhe kontrole pritrtil letne obročke, katere dobi v vsaki pristojni trgovini. Kdor se hoče s perutnino baviti v večji meri, naj se posluži za to predvidenih ugodnosti in podpor. — Tudi v kozjereji uvajajo red s knjigo, v katero so vpisane priznane kozje rase. Za nakup jagnjet in mladih kozlov se dovoljujejo podpore. Za večje okoliše s kozjerejo vpeljujejo društva kozjerejcev, ki bodo dajala potrebne strokovne nasvete. — Za čebelni sladkor je preskrbljeno in je le želeto, da se število čebelnih ljudstev zviša. — Raste tudi zanimanje za zajčjerejo, ki daje kot donos okusno meso in dragocene kožice. Za nakup samecev in angorskih zajkelj se dovoljujejo podpore.

Ovčjereja se prične pri ovnih. Ta skrbi za dobro ali slabo plemo. Kdor hoče svojo manjšo ali večjo ovčjo čredo izboljšati, bo torej najprej skrbel za dobre ovne. Zveza ovčjerejcev je tudi že pričela uvajati ovčji rodovnik, ki igra v govedoreji vedno večjo vlogo. Predvideno je, da bodo dovoljeni samo ovni, ki jih potrdi pristojno udruženje ovčjerejcev. Na drugi strani pa se toplo priporoča, naj bi si živinorejci, ki imajo preko zime vsaj tri govede, nabavili še par ovac, ki bodo sicer dale novo delo, a tudi nov zaslužek.

Pridelovanje tobaka. Štajerski okraj Fürstenfeld se lahko ponaša, da je uspešno pričel s pridelovanjem tobaka. V prvo je določenih za to 30 ha, za sušilnice in druge potrebne zgradbe je okraj porabil 300.000 mark, katere mu je dovolila kmečka organizacija za prvo podporo. Poizkusi s tako imenovano Burleyjevo tobako rastlino so se dobro obnesli. Kmetje, ki se bavijo s pridelovanjem tobaka, so združeni v posebni strokovni organizaciji, katera jim daje potrebna navodila in pomoč, za prodajo pa je predvidena posebna zadruga.

Cene za jedilni krompir. — Za mesec maj so v deželi veljavne sledeče cene za jedilni krompir: beli, rdeči in modri krompir, franko sprejemna postaja 100 kg 5.90 RM, rumeni 6.50, Juliperle 8.50, Kipfler 10.50; beli, rdeči in modri krompir, postavljen v trgovčvo skladišče, 100 kg 7.70, rumeni 8.30, Juliperle 10.30, Kipfler 12.30 RM. Kdor oddaja neposredno konzumentom, sme računati ceno, veljavno za trgovca in sicer za 50 kg 3.85 (beli, rdeči, modri), 4.15 (rumenij), 5.15 (Kipfler), 6.15 RM (Juliperle), za 10 kg 0.87, 0.93, 1.13, 1.33 RM, za 5 kg 0.44, 0.47, 0.57, 0.67, za kg 0.09, 0.10, 0.12, 0.14 RM v občinah Celovec, Vetrinj, Poreče, Beljak, Borovlje, Slov. Plajberk, Železna Kapla, Šmohor in za nekatere gornjekoroške kraje. V ostalih občinah so veljavne sledeče cene za 50 kg 3.30, 3.60, 4.60, 5.60, za 10 kg 0.76, 0.82, 1.02, 1.22, za 5 kg 0.38, 0.41, 0.51, 0.61, za 1 kg 0.08, 0.09, 0.11, 0.13 RM.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Stara modrost.

Ako hočeš koga spoznati, daj mu oblast! Bog je star gospodar in ve, kdaj je komu česa treba.

Ceno blago je zmiraj najdražje.

Če hočeš imeti na stara leta mirne dni, varuj se treh reči: žganja, kvartanja in zapeljivih ljudi.

Delavec je vreden plačila.

En krivičen denar deset pravičnih sne. Gospodarjevo in gospodinjino oko pita živino.

Hvala je možu poguba.

Iz gostilne hodi, kadar luči prižgo.

Jamrovcu vzemi in bahaču daj.

Kakor ti Bogu, tako Bog tebi.

Lahko živi, kdor malo potrebuje.

Mnog kmet je gibčen pri plesu, a okoren pri drevesu.

Najboljši prijatelj je jasna pogodba.

Oko in lice kažeta vrednost device.

Pomisli, preden kaj rečeš; tudi beseda človeka ubije.

Rajši z mladim praprot žet kakor s starim cekine štet.

Še sam sebi nisi vselej zvest, kako bi ti drug bil.

Trikrat mora imeti človek pomoč: ko se rodi, ko se ženi in ko umrje.

Upanje je vogelni kamen človeškega življenja.

Vsaka ptica ljubi svoje gnezdo.

Zmota človeku ne da videti resnice.

Ženi se pri ognjišču, botre išči na sejmišču.

Med Maginotovo in zapadno črto se nahaja država Luksemburška. — Šteje 300.000 prebivalcev. Dežela je bogata na železni rudi in dobro živi svoje ljudstvo. Vsako leto proizvaja tri milijone ton surovega železa. Na čelu države stoji vojvodinja Šarlota, državni minister je vodja ljudske stranke Jožef Bech, stotnik Stein pa povečuje luksemburški armadi, ki šteje 300 vojakov. Tik pred pragom male vojvodine pa so ogromna bojna polja in utrdbne velikih sosedov.

Najmanjša in največja živalska starost. — Slon doživi 100 let starosti, a najplemenitejša žival, konj, dočaka komaj 25 let. Skromna srna ni nikdar starejša ko 15 let, jelen doseže komaj 5 let. Pes, mačka in koza težko dosežejo nad pet let. Lev učka v ujetništvu 65 let, kar se mu v svobodi gotovo ne posreči. Lisica je največ stara 20 let. Čebelna matica doživi komaj 3 do 4 leta, navadna muha prebije komaj polletje. Morski kit, ta velikanska riba, sesalka, vidi često še 300. leto, mala muha-enodnevnica pa zre sonce le nekaj dni in potem pogine.

Pogumni dečko. — V Vzhodni Afriki je neki 14-letni fantič z bičem rešil življenje svojemu očetu. Vozil je z volovsko vprego kamenje iz kamnoloma. Oče je bil šel peš naprej. Nenadoma je stal pred dvema levoma, od katerih je bil eden videti bolan. Bolni levi so vedno razdražljivi. Očetu ni kazalo drugega, ko da je zbežal nazaj k vozu. Vola sta se obrnila, leva sta jo ucvrta za vozom in bi ga bila dohitela, če bi fantič ne bil volom pustil prosto voljo. Sam se je postavil zadaj na voz in je z bičem venomer udrihal leva po smrčku, dokler se začudena nista ustavila in si začela lizati kri in se nato vrnili.

Štiri tigre na dva strela! — V Malajki se je nekemu Malajcu posrečilo, da je z dvema streloma iz svoje puške za lov na slone ustrelil štiri tigre. Ti tigri so se previdno izognili pastem in so Malajcem povzročali mnogo škode. Srečal jih je slučajno Malajec, vračajoč se z lova na slone, prestrašen je ustrelil na razjarjene živali in začuden zaznal, da je z dvema streloma usmrtil vse štiri bestije. Kako se mu je to posrečilo, tega še danes sam ne ve povedati, a vladni uradniki so zadevo preiskali in potrdili resnico.

Strašna dogodivščina. — Nek indijski zdravnik je jahal na slonu. Nenadno žival, sicer skromna in ubogljiva, podivja in zbežla z zdravnikom na hrbtu v gozdove. Celih 48 ur je trajal divji tek, med katerim je zdravnik pogumno vztrajal na hrbtu, ker bi ga podivjana žival sicer poteptala in ubila. Šele ko se je slon utrujen umiril, je po-

korno ko psiček slušal gospodarjeve ukaze in se skesano vrnil domov.

Podmornica-dvoživka. Podmornica je vodna dvoživka. Dokler ni v nevarnosti, reže morske valove kakor navadne ladje, če pa se ji bliža sovražnik po vodi ali po zraku, zgine pod gladino in to do 120 m globoko. Globlje ne. In že pri tej globini je v nevarnosti, da jo zdrobi silni pritisk vode. Zato mora biti zgrajena posebno trdno in trepežno. Glavno orožje podmornice je torpedo, ki sestoji iz več sto kilogramov razstreliv. Strelja lahko nad ali pod vodo. En sam torpedni pogodek lahko pogubi največjo vojno ladjo. Gorje pa podmornici, ki je ponesrečeno torpedirala ladjo. Le v veliki globini in v brzem begu je njena rešitev. Največji sovražnik podmornice je avijon, hidroplan. Iz zračnih višin jo zapazi tudi pod gladino in jo bombardira ali naščuva nanjo bližnje vojne ladje. Zato se tudi podmornica najbolj boji sovražnika v zraku.

Par za smeh

Mlada neroda. Sinko se vrača z očetom, ki trdo drži denar pod palcem, od maše, med katero je bila zbirka za zamorčke. Sinko: „Oče, zamorčki nimajo obleke, kaj ne?“ — Oče: „Tako je.“ — Sinko: „Kam pa bodo prišli ti isti knof, ki ste ga spustili v puščico?“

Vojaška. „Nikdar se ne bližajte konjem od zadaj, ne da bi jih ogovorili“, je razlagal feldvebel rekrutom, „sicer konji obrcajo vaše butice, da bomo imeli samo kruljave konje v hlevu.“

Dvojčka. „Mati so dejali, da si podoban rajnkemu bratu dvojčku, da vaju še oni niso mogli razločevati.“ — „Res je to, saj še danes ne vedo, kateri izmed naju je pravzaprav umrl.“

Dober nasvet. — Jaka: „Priliko imam, da se oženim z bogatim dekletom, za katero nič ne maram, ali pa z revno deklico, ki jo ljubim. Svetuj mi, Matevž, kaj bi naredil!“ — Matevž: „Poslušaj srce in vzemi revno deklico — meni pa daj naslov bogate neveste.“

Dolgo življenje. — Mate: „Pravijo, da poročeni može dalje živijo nego samci.“ — Anže: „Slaba reklama! Poročenim se življenje le zdi daljšel!“

Pri slikarju. — Gospa gre k slikarju in ga vpraša: „Koliko bi zahtevali, če bi me portretirali?“ — Slikar: „300 mark.“ — Gospa: „In če bi portretirali mojega sinčka?“ — Slikar: „Tudi 300.“ — „Četudi je majhen?“ — „Seveda!“ — Potem naredite eno samo sliko. Fantka bom držala v naročju.“

Lep začetek. — Hudodelec (ki so ga v pondeljek peljali na vešala): „No, ta teden se je pa zares dobro začel!“

Moderni sinko. — Mama: „No, Svitko, kaj bi imel rajši, da ti prinese Miklavž: ali brata ali sestrico?“ — Svitko: „Avtomobil, mama!“

Kateri stan imajo dekleta in gospodične najrajši? — Hm, ne bo težko uganiti: pr-stan.

Kateri koš imajo kuharice najrajši? — Ko-koš.

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17.

Vabilo

na redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice za župnije Škofice, Logo ves, Otok in Št. Ilj, reg. zadruga z neom. zavezo, ki se vrši v Škofičah 13. majnika 1940 ob 10. uri dop. v posojilničnem domu s sledečim sporedom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора,
 2. Poročilo o delovanju posojilnice, čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1939,
 3. Volitev načelstva in nadzorstva oz. računskih pregledovalcev,
 4. Slučajnosti (predlogi in nasveti).
- K občini udeležbi vabi
(18) načelstvo.